

Nr 176

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till en kampanj för lönsparande jämte i ämnet väckta motioner.

(5:e avd.)

I propositionen nr 182 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 17 oktober 1957, föreslagit riksdagen att till Kampanj för lönsparande å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1957/58 under sjunde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

I propositionen föreslås att en kampanj för ökat lönsparande bland ungdomen skall anordnas under våren 1958. Kampanjen skall ledas av en kommitté, som bildats vid en i juni 1957 avhållen sparkonferens. I kommittén ingår representanter för arbetsmarknadens ledande organisationer, sparinstitutionerna, politiska och ideella ungdomsorganisationer samt kommunförbunden. Kostnaderna för kampanjen kan beräknas till 400 000 kronor, vilket belopp föreslås skola anvisas på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1957/58. För att skapa ökat intresse för kampanjen förordas slutligen en extra vinstutlottning bland lönspararna under november månad 1958.

Efter att ha lämnat en redogörelse för de hittillsvarande erfarenheterna av ungdomens lönsparande samt för uppläggningsen i stort av en blivande upplysningskampanj för ökat lönsparande anför *departementschefen* för egen del följande.

Alltsedan 1950 pågår ett med statsmedel understött frivilligt lönsparande bland ungdomen. Sparandet sker genom regelbundna löneavdrag, lägst tio procent på lönspararens bruttolön. Beloppet insättes av arbetsgivaren på ett för lönspararen upplagt konto i sparinstitution. Sparperiodens längd är minst tre kalenderår. Bland lönspararna anordnas efter vissa regler vinstutlottning. Den totala vinstsumman utgör en procent av det under närmast föregående kalenderår lönsparade beloppet. Vinstsumman bestrids av statsmedel.

I syfte att undersöka möjligheterna till ett ökat lönsparande avhölls i juni månad 1957 en konferens med representanter för arbetsmarknadens ledande organisationer, sparinstitutionerna samt politiska och ideella ungdomsorganisationer m. fl. Vid konferensen bildades en kommitté med representation från konferensdeltagarna. Kommitténs uppgift var att ta initiativ till sådana sparfrämjande åtgärder som förutsatte medverkan av nämnda organisationer och institutioner.

Kommittén har nu föreslagit en reklamkampanj under våren 1958 för ökat lönsparande. Kampanjen skulle främst sättas in på arbetsplatserna. Den förutsätter medverkan från arbetsgivarna samt från fackliga, politiska

och ideella organisationer. Den bygger också på medverkan från föräldrarna. Kostnaden för kampanjen har uppskattats till 400 000 kronor. I syfte att ge kampanjen ökat propagandavärde föreslås en extra vinstutlottning, som skulle omfatta förutom nuvarande lönsparare även dem som tillkommer under den tid kampanjen pågår.

Resultatet av lönsparandet har hittills varit förhållandevis gott. Det ger således bevis för en god sparvilja hos ungdomen. I nuvarande läge framstår det emellertid — vilket även betonats i skilda sammanhang, inte minst i riksdagen — såsom utomordentligt angeläget att ytterligare öka det personliga sparandet. Varje uppslag som syftar härtill bör därför noggrant prövas. Vid mina överväganden har jag funnit, att en kampanj enligt de riktlinjer kommittén uppdragit kombinerad med en extra vinstutlottning sannolikt skulle få en avsevärd sparstimulerande effekt bland ungdomen. Kommitténs förslag bör därför enligt min mening genomföras.

Kommitténs kostnadsberäkningar för kampanjen anser jag kunna godtagas. Medel för ändamålet torde böra anvisas å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1957/58. Det synes mig lämpligast, att för ändamålet ett reservationsanslag, benämnt Kampanj för lönsparande, uppföres under sjunde huvudtiteln. Vad angår kostnaderna för den extra vinstutlottningen förutsätter jag, i likhet med kommittén, att utgifterna härför skall täckas från det under fjortonde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till vinstutlottning i samband med lönsparande. Under angivna förutsättning erfordras en uppräknig av detta anslag för nästa budgetår. Sistnämnda fråga bör emellertid anmälas i annat sammanhang.

I anledning av förevarande proposition har väckts följande *motioner*, nämligen

dels en inom första kammaren av herrar *Theodor Johansson* och *Torsten Andersson* (I: 558), i vilken hemställts, att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 182 må besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt prövning av frågan hur på bankräkning insatt lönsparat kapital skall kunna göras värdebeständigt, samt att riksdagen må hos Kungl. Maj:t hemställa om de åtgärder enligt motionens syfte, vartill nämnda prövning kan föranleda;

dels ock en inom andra kammaren av herrar *Nyhage* och *Lothigius* (II: 703), i vilken hemställts, att riksdagen med avslag å proposition nr 182 måtte besluta att, för stimulerande av lönsparande, införa ett skattefritt avdrag å 1 000 kronor per år i enlighet med i motionen angivna riktlinjer, samt att utskottet måtte utarbeta förslag till härför erforderliga författningsbestämmelser.

I fråga om motiveringen för de ifrågavarande förslagen får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet. I skilda sammanhang har under de senaste åren med ökad styrka betonats vikten av att det frivilliga personliga sparandet genom lämpliga åtgärder stimuleras. Olika uppslag syftande till att bredda och intensifiera det enskilda sparandet är därför förtjänta att närmare prövas. Ett betydelsefullt bidrag till ansträngningarna att nå detta mål utgör lönsparandet bland ungdomen. Denna sparverksamhet — som alltsedan år 1950

åtnjuter statsmakternas stöd — har hitintills lämnat gynnsamma erfarenheter. I den föreliggande propositionen framläggs nu förslag om anvisande av medel för startande av en upplysningskampanj för att ytterligare påverka sparandet bland det uppväxande släktet i positiv riktning. De allmänna förutsättningarna för en dylik kampanj bedöms också just nu som goda; bland annat har pekats på den betydande stegring av antalet ungdomar i åldern 15—25 år, som under de närmaste åren inträder till följd av de höga födelsetalen under första delen av 1940-talet. Det är till detta ökade antal ungdomar som en kampanj måhända främst skulle kunna rikta sig.

Även utskottet hyser den uppfattningen att ungdomssparandet har en viktig funktion att fylla. De hittillsvarande erfarenheterna av detta sparande i förening med prognoserna rörande befolkningstillväxten inom åldrarna 15—25 år inger också goda förhoppningar om en gynnsam fortsatt utveckling på detta område. Mot bakgrunden härav och med beaktande av den samhällsekonomiska betydelsen av att i nuvarande läge det enskilda sparandet över huvud taget uppmuntras, vill utskottet uttala sin anslutning till de av departementschefen uppdragna riktlinjerna för ernående av det åsyftade målet. Utskottet, som tagit del av uppgjord plan rörande det äskade anslaget disposition, har för sin del inte funnit anledning till erinran mot anslagsberäkningen, varför utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet kan alltså inte biträda det i motionen II: 703 framställda yrkandet, vilket går ut på att riksdagen skulle, med avslag å propositionsförslaget, besluta att för stimulerande av lönsparande införa ett skattefritt avdrag å 1 000 kronor per år. Utskottet vill för övrigt erinra om att ett yrkande av liknande innebörd motionsvägen framförts vid innevarande riksdags vårsession. I motionerna I: 371 och II: 459 yrkades nämligen bl. a. omedelbar lagstiftning av innebörd att avdrag vid inkomsttaxering skulle medges för belopp som under beskattningsåret insattes på särskilt sparskonto i bank. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 32 hemställde bevillningsutskottet, att riksdagen i anledning av motionerna i här berörd del måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en allsidig och förutsättningslös utredning rörande åtgärder för att stimulera sparandet. Det i den nu föreliggande motionen framförda förslaget kommer alltså under övervägande vid denna utredning. Enligt vad statsutskottet inhämtat, har utredningen i fråga visserligen ännu inte igångsatts. Utskottet förväntar emellertid, att den snarast kommer till stånd.

I motionen I: 558 har framställts yrkande om att riksdagen vid behandlingen av förevarande proposition skulle besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om skyndsam prövning av frågan hur på bankräkning insatt lönsparat kapital skall kunna göras värdebeständigt samt att riksdagen må hos Kungl. Maj:t hemställa om de åtgärder enligt motionens syfte, vartill nämnda prövning kan föranleda. Utskottet vill i anledning härav framhålla, att på hemställan av bankoutskottet (utlåtande nr 10) ett i två likalydande motioner (I: 139 och II: 175) framställt yrkande om skyndsam utredning av frågan om på vad sätt på bankräkning insatt kapital skall kunna göras

värdebeständigt av innevarande års riksdag avslagits under hänvisning till att den av chefen för finansdepartementet tillsatta stabiliseringsutredningen avser att behandla den större frågan om värdefasta placeringar. Då det inte lär vara möjligt att, på sätt i den nu väckta motionen avses, företaga den däri berörda frågan till separat behandling, avstyrker utskottet motionen.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 703, till *Kampanj för lönsparande* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1957/58 under sjunde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor;

II. att motionen I: 558 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 3 december 1957

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Gustaf Karlsson, Karl Andersson, Ohlon, Gillström, Näsström, Boman, fröken Andersson, herrar Gustaf Andersson, Ivar Johansson, Einar Persson, Sundelin, Pålsson, Holmqvist, Rikard Svensson och Mossberger; samt

från a n d r a kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Malmberg, Pettersson i Degerfors, Thapper, Ståhl, Persson i Växjö, Staxäng, fröken Elmén, herrar Gustafsson i Stockholm, Almgren, fru Wallin, herrar Gerhard Nilsson i Gävle, Nelander, Svensson i Kungälv och Gustafsson i Mem.